VI. évfolyam 296 szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre ..... 24 kor. [illegible] frt
Félévre ..... 12 „ [illegible] „
Negyedévre ..... 6 „ [illegible] „
Egy hóra ..... 2 „ [illegible] „
Egyes szám ..... 8 fill. [illegible] kr.
Vidékre ..... 10 „ [illegible] „

Megjelenik [illegible] korán reggel.
Ünnep és vasárnap után [illegible]

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTOSÉG
és
KIADÓHIVATAL
Deák Ferencz-utczа 12. szám.

HIRDETÉSEK DIJA:
Négyszög centiméterenként 8 fillér
[illegible] és kereskedők kedvezményben részesülnek.
Nyilttér megállapodás szerint.

Kolozsvár, 1904. Főszerkesztő: Dr. PAPP ÓZSEF. Szerda, október 26.

Kerülgetik a kérdést.

Kolozsvár, okt. 26.

Meglepő jelenség az olasz ideiglenes szerződésre vonatkozó vitánál, hogy a kormány folytonosan másról beszél és nem arról, ami nálunk a nagy ellenkezést felköltötte.

Semmi szükség nincs arra, hogy azt bizonyitgassák a miniszterek, hogy szerződésnélküli állapotba nem helyezkedhettünk, s hogy a szerződés nem nagyon rossz. Mégis egy hét óta másról sem hallunk.

Ellenben arról nem beszélnek, hogy az ideiglenes szerződést 1905. vége után felmondhatja mindegyik szerződő fél, de mert ilyen csak kettő volt, Olaszország egyfelől és »Ausztria-Magyarország« másfelől, tehát a szerződést csak Ausztria hozzájárulásával mondhatja fel Magyarország e szerződésnek feltételei szerint, melyben elmulasztották beiktatni, hogy az a szerződő fél, melyet (elég sajnosan) Ausztria-Magyarországnak neveztek, két államból állván, a két állam különkülön is felmondhat.

Erre nézve Tisza István egy rövid nyilatkozatot tett, melyre Ausztriával szemben hivatkozhatunk majd valamikor, s ép ezért szegeztem azt le a képviselőház előtt.

Azt állitotta Tisza, hogy Magyarország külön is felmondhat... Ha ez igy van, annál jobb! De Olaszországgal szemben, a magyar törvénynek nincs hatása, mert ez, mint külállam csak a szerződésbe foglalt feltétellel törődik. Magyarország külön felmondási joga tehát ugy érvényesülhet csak, ha e jogból kifolyólag Ausztria köteles lesz a felmondáshoz hozzájárulni ugy, hogy megvalósitható legyen a szerződésbe foglalt felmondási feltétel.

Miért feszegetjük ezt? Azért, mert ha az olasz szerződést Ausztria-Magyarország nem mondaná fel, vagy más szóval, ha Ausztria nem járulna hozzá a felmondáshoz, ugy hogy a szerződésbe foglalt feltétel nem lenne megvalósitható, akkor a most jelentéktelennek látszó ideiglenes szerződés első alapköve lenne annak a torlasznak, a mely elzárja Magyarország számára azt az utat, mely a közgazdasági függetlenséghez vezet.

Mi tehát az előttünk fekvő szerződésnek oly alakban és feltételek mellett való megkötését, mint a hogy ez megtörtént, egy imminens veszélynek látjuk, mely a magyar közgazdasági önállóságot fenyegeti.

És éppen erre nézve nem nyerünk kellő felvilágositást; mert igaz ugyan, hogy Tisza István törvénymagyarázata a felmondási jog épségben maradását hirdeti; de ő ezt az 1899 iki XXX. magyar törvényből olvassa ki, mely Ausztriára nézve nem kötelező s ott a hivatkozott 1878-iki XX. törvénynek és más törvényeknek megfelelő osztrák törvények is megszüntek hatályban lenni. Továbbá az emlitett 1899-iki XXX. magyar törvényt Olaszország nem ismeri és nem fogja semmi esetre figyelembe venni, mert ránézve csak a szerződésben foglalt kötelezettségek irányadók.

A miniszterek többszörös felszólalásai után is ott vagyunk tehát, a hol voltunk; s az olasz ideiglenes vámszerződést oly gátnak kell tekintenünk az önálló vámterülethez vezető uton ma is, mint a vita kezdetén.

De egy másik gát is emeltetett fel, méghozzá az, hogy az ideiglenes szerződéssel egyidejüleg a végleges szerződés is megállapittatott, vagy helyesebben megköttetett, mert ez az értelme és semmi más a „declaration“ hiteles francia szövege következő szavainak: »ont abouti a un nouveau traité de commerce.»

Tehát van már egy „nouveau traité de commerce“, vagyis egy uj kereskedelmi szerződés, a melyhez «ont abouti», vagyis vezettek a tárgyalások.

Ez tehát nem «projet», vagy «texte», hanem kifejezetten «traité de commerce», vagyis kereskedelmi szerződés.

És hogy ez még világosabb legyen, az ideiglenes szerződést nem is nevezték „traité provisoire“-nek, hanem „déclaration“-nak, azért, hogy ne zavartassék össze a létrejött «traité de commerce»-vel.

Továbbá azt is olvassuk, hogy ez a »nouveau traité de commerce«, vagyis uj szerződés aláiratott egyidejüleg, mikor az ideiglenes szerződést, vagyis a »déclaration«-t aláirták; a francia hiteles szöveg szerint »paraphé en même temps que la présente déclaration.«

Hieronymi, nem kétlem, jóhiszeműleg azt az állitást koczkáztatta, hogy az uj szerződést nem Lützow nagykövet és Tittoni külügyminiszter irták alá, vagyis paraphirozták, hanem a szaktanácsosok.

Ha ez igy lett volna, erről emlitést tenne a déclaration és nem mondaná. hogy »paraphé en même temps que la présente declaration« meg nem nevezve, hogy kik által paraphirozva. De mert ezekef meg nem nevezi, a diplomatikai szokások szerint teljesen bizonyos, hogy ugyanazok a megbizottak által lett ez is aláirva, mint az ideiglenes szerződés és pedig ezzel egyidejüleg, mint ahogy a francia szöveg tisztán meg is mondja.

Egyébiránt Rava olasz kereskedelmi miniszter egy banketten tartott beszédében ki is jelentette, hogy a végleges szerződés már megköttetett; ami nemcsak az olasz felfogásra, hanem a magyar kormány felfogására is élénk világot vet.

Hieronymi abban lát distinkciót, hogy a déclaration végén az áll signée, kezdetén pedig az, hogy a megkötött kereskedelmi szerződés paraphé és nem signé; de éppen itt a kezdetén a declaration aláirása is paraphénak neveztetik, még pedig egészen helyesen, mert franciául a két kifejezés gyakran, bár nem mindig szinonim, ezzé tette az elfogadott szokás és mint egyértelmü lett használva a declaration-ban is, máskülönben a declaration eleje és vége ellentmondók lennének.

Ha pedig már aláiratott a végleges szerződés, még ha nem is lesz egyelőre a Ház elé terjesztve, (mert ezzel világossá válnék egy óriási törvénysértés), a szerződés utját állja annak, ami az 1899-iki XXX. törvény senki által kétségbe nem vont, legfőbb célja volt, hogy 1907-ben teljes tabula rasa-t kapjon az ország a közgazdasági téren.

Ily körülmények közt nem csodálkozhatik senki a függetlenségi párt fegyverfogásán. Alapelveink egyikét védjük, melynek megvalósulásától függ — erős meggyőződésünk szerint — hazánk anyagi jövője!

Kossuth Ferenc.

= **Függetlenségi pártszervezkedés.** A marorvásárhelyi függetlenségi és 48-as párt első és második kerületi nagyválasztmányai vasárnap együttes ülést tartottak, Petri Zsigmond és Kobori János pártelnökök elnöklése mellett. Az ülés a célból hivatott össze, hogy a függetlenségi pártnak Marostordamegyében és Marosvásárhely városban leendő szervezését megbeszéljék. A gyülés Bedőházi János és Sebess Dénes képviselők, László György, Szakács Péter, Sárkány Miklós, Adi Árpád, Bustya Lajos, Vida Károly felszólalásai után kimondotta, hogy szükségesnek és üdvösnek tartja a függetlenségi pártnak a megyében és a városban leendő szervezését és azt folyamatba is teszik. Az értekezlet Sz. Szakács Péter inditványára bizalmat szavazott Bedőházy János és Sebess Dénes képviselőknek.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

— Express tudósitás. —

Budapest, okt. 25.

Kossuth Ferenc beszéde.

Kossuth Ferenc beszédét várják a folyosón. A függetlenségi párt elnöke nagy és éles beszédre készül s Tisza miniszterelnök már az ülés előtt ott van a piros bársony székben. Vár.

A vita befejezését még csak nem is sejtik. Rosenberg Gyula előadó megkérdezte Kubik Bélát, a vitarendező bizottság vezérét, vajjon meddig tart még a vita. Kubik a vállát vonta felelet helyett. Rosenberg Gyula erre idegesen beszaladt az elnöki szobába.

Részletes tudósitásunk a következő:

Elnök: Perczel Dezső.

Napirenden van az olasz próvizórium folytatólagos tárgyalása.

Olay Lajos: Az előttünk fekvő javaslattal a törvény megsértetett, ez ma nem szorul bizonyitásra. 1867. óta a kormányok mindig iparkodtak legalább a törvényes formulát megtartani. A mostani kormány már rálépett a törvénysértés, a törvénytiprás utjára és rendeletekkel, pátensekkel, alkotmányunk alaptörvényei szellemének homlokegyenest ellenkezőleg akar kormányozni. Az ellenzéket azzal vádolják, hogy obstruálnak, már pedig ez nem áll, mert végtelenül sajnálatos volna erre az ellenzékre, ha a nemzeti érdekek megvédéséért csak ilyen aktiót tudna kifejteni. Az obstrukció meg lesz, ha a kormány az ő mindenre kapható többségével tovább is ezen az uton fog haladni. Szilágyi Dezsőre hivatkoztak, hogy már ő is szerette volna a házszabályokat módositani. Ez nem igaz. Szolónak maga Szilágyi mondta őrködjetek, vigyázzatok, legyetek résenjés semmiféle házszabályrevizióba ne menjetek bele, mert akkor nem lesz már fegyveretek megvédeni az ország jogait és ha a mindenre kapható, többség élére egy kapaszkodó, hatalomra vágyó férfiu kerül, akkor vége a magyar nemzeti létnek, a magyar önállóságnak. Fel is szólitotta a szónokot, hogy ha csak negyven embert képes lesz összehozni, készséggel áll e párt élére. Tisza István gróf miniszterelnöknek csak akkor szerelt le az ellenzék, midőn a miniszterelnök megigérte, hogy a választói jogot kifogja terjeszteni. A miniszterelnök most mégis választásokkal fenyegetődzik, a nélkül, hogy igéretét beváltotta volna. Nem is fogja beváltani soha, mert olyan többséget akar, amely tehetetlen báb legyen az ő kezében. A javaslatot nem fogadja el, hanem csatlakozik Krasznay határozati javaslatához.

Kossuth Ferenc beszél.

Kossuth Ferenc: Mi teljesen átvagyunk hatva a napirenden levő törvényjavaslat fontosságától is mi is óhajtjuk köztünk és az Olaszország közti jó viszonyt, aminek fenntartására törekszünk is. A szónokoknak azon állitása, hogy a szerződés kedvezőbb Ausztriára nézve, mint Magyarországra, valóságnak bizonyul, ha a szerződés egyes tételeit tüzetesebb vizsgálat alá vesszük. Visszautasitja ezt a feltevést is, mintha a paktumnak törvényerőt akarna a 48-as párt tulajdonitani, de annyi bizonyos, hogy Széll Kálmán mint homo regis kötötte ezt a pártközi megállapodást a király előzetes tudtával és beleegyezésével.

A párt tehát az erkölcsi kötelezettség folytán tartja meg a paktumot. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Akkoriban Széll csak a megbizott volt, a megbizó maga a király volt, amit Széll egy régebbi beszédéből bizonyit, a melyben elismeri Széll, hogy a király jóváhagyta a hozott megállapodásokat. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az sem áll, hogy a 48-as párt csak azért küzdene a jelen javaslat ellen, mintha az olasz szerződést föltétlenül rossznak tartaná. Kijelenti azonban, hogy nincs az az előnyös szerződés, a melyet helyeselni lehetne, ha törvénysértéssel jött létre.

Kubik Béla: Ballagi mindent helyesel.

Ballagi Géza: Mit akar tőlem?

Kubik Béla: Hisz a fejét rázta.

Ballagi Géza: A saját vérére cáfol rá.

Kubik Béla: Az tetszett ugy-e, mikor a javaslatot dicsérte?

Elnök: Itt feleseltetésnek helye nincs.

Kossuth Ferenc: A kormány azt mondja, hogy vis major folytán követte el a törvénysértést.

A karzat müködik.

(Az első emeleti karzatról a kormánypártra egy csomó nyomtatványt dobtak le. Nagy zaj.)

Elnök: Az ilyen gyerekes csiny nem zavarhatja a tanácskozás menetét, az a Ház tekintélyén és méltóságán alul volna.

TÁRCA.

Lombhulláskor.

Páris, okt. 17.

A Luxemburg-park százados fái alatt dideregve rázkódnak össze a játszi nimfák és kecses istennők; a Madeleine és Italiens boulevard aszfaltján napról-napra sürübben érik egymást az előkelő fogatok: itt az ősz és vele együtt a nagy szezon, mely alatt ki-ki siet szokott helyét elfoglalni páholyban, kávéházban tárlatokon, kivenni részét az élvezetekből mindenütt, ahol az elegáns Páris ad egymásnak találkozót. A nagyobb színházak, a hosszu nyári szünet után, rendre megnyitották kapuikat s a premierek mindegyike igér valami érdekest.

Azt hiszem a normannok betörése óta nem látott a Chatelet tere akkora ostromot, mint e hó első felében, mikor a bálványozott Sara Bernhart befejezte szereplését az Aiglonban, Rostandnak e fárasztó, hatfelvonásos drámájában, hogy hálás közönsége ovációitól kisérve, Németország szinpadán is hódolókat gyüjtsön a nagy Napoleon tragikus sorsu fiának. E vendégszereplési körutja külömben elég rossz omennel indult meg: Tachenben a müvésznő kocsijának ablaka egy rázkódás folytán összetört s egy üvegszilánk a szemébe furódott. Az orvosi mütétet még aznap kiállva, este zsufolt ház előtt játszott, nem törődve borzasztó fájdalmával s ma már Berlinben aratja a tapsokat. Szinháza ezalatt egy Sienkievicz regényéből irt darabot (Tüzzel-vassal) vett müsorára. Sarah Bernhardt, visszatérte után, Borgia Lucreciát fogja kreálni egy fiatal kö tőnek az ő számára irt drámájában.

A Comédie igazi szezonja még csak ezután következik. E havi müsorát jobbára a közelmult ujdonságai (Le Paon, L'antre danger, L'énigme, Le Marquis de Priola) meg egy pár repriz töltik ki, ezek között Shakspere Hamletje a cimszerepben Mounet Sullyvel. A Varietésben, mely célul tüzte ki a régi jobb operettek fölelevenitését, estéről estére nagy közönséget vonzanak a Barbe Blene vidám melodiái, szintoly látogatottak a Fille de Mme Angot matinéi is. Az Opera Tannhäuser-rel és a két éve nem adott Valkür-rel kezdte meg sokat igérő Wagner-ciklusát; sürün szerepelnek ezenkivül müsorán Gounod'es Meyerbeer remekei is. Az Opera Comique közönsége alig tud betelni a Jongleur de Notre-Dame szépségeivel.

Brieux ez a nagyhamar európai hirnévre vergődött drámairó is bemutatta már egy ujdonságát az Odeonban: A megszökött hitves (La Déserteuse) ez, mint cime is mutatja, egy házasságtörési dráma, melyet — itteni sikerei után itélve — tán a magyar szinpadak is csakhamar megszereznek. Hősnője, Forjot nantesi zongoragyárosnak a felesége, nincs valami nagyon megelégedve családi életével s igy nem sok megerőltetésébe kerül egy udvarlójának, hogy megszöktesse.

A jobb sorsra érdemes férj busul egy darabig, de aztán megvigasztalódik: maga mellé veszi a nevelőnőt, Helént, a ki addig is önfeláldozóan helyettesitette a hanyag anyát leánya, Pascaline mellett. Az asszony, barátjától cserbenhagyva, visszatér férjéhez, ahol azonban mindent megváltozva talál. Bosszuból most ugy állitja immár felserdült leánya elé a nevelőnőt, mintha ez lett volna oka szakitásuknak s miatta üzte volna el őt a férje. Helén, ez a megadó és alázatos lélek, már már vissza is vonulna, de ekkor előlép maga Forjot és mély fájdalmában annyi jósággal, könyörülettel, de egyszersmind annyi keserüséggel beszél hütlen neje, Gabriella lelkére, hogy ez sirva fakad, töredelmesen beismeri vétkét s maga küldi leányát e tisztességes és fenkölt teremtéshez, a ki nálánál sokkal méltóbb annak vezetésére. E darab, melynek meséjét még komikus epizódok is tarkitják és késleltetik, meglehetős közepes izlésre vall, de nem egy jelenete megkap és igazi szépséggel dicsekszik, — olyan egyenetlen alkotás, mint Brieuxnek legtöbb darabja. A közönség sokat sirt és sokat tapsolt, kivált a második és negyedik felvonásban.

És kiegészitésül még hadd emlitsem meg, hogy Comédie-Mondaincben Brieuxnek egy nálunk ismeretlen darabját adják, a Remplaçantes cimü, melyben Rousseau egyik nevelési elve mellett száll sikra; a Vandevilleben a Trois Anabaptistes megy nap-nap után, melyet most vett müsorára a pesti Vigszinház is; a Moulin Rougeben pedig Loie Fuller káprázatos mutatványai vonzanak óriási közönséget.

*

Megnyilt időközben az őszi tárlat is, mely a Petit Palaisból nagy küzdéssel átköltözött a Grand Palaisba. A vernissage Loubet elnök és számos notabilitás jelenlétében ment végbe. Külön termet szenteltek itt Puvis de Chavannesnak, e mindenkritikán felül álló mesternek, akinek nevét nem minden malicia nélkül fogadta el egészül a müvészek társasága.

Ami a nézőnek mindjárt szemébe ötlik, az, hogy a tájképfestők száma légió; és ezek közt is az impresszionisták dominálnak. Tagadhatatlan, hogy találhatni soraikban figyelemreméltó tehetségeket. Chigotnak a tengerészetből vázolt jelenetei, Heymans boldsütött parkja, egyaránt kiválnak e nagyobbára fárasztó és káprázatos, idegesen odarögzitett szinfoltok halmazából. Brugeirolles (a Concorde-tér cimü festményén) a párisi ég finom tonusait szedte palettájára; Lospigich virágai pedig olyanok, mintha nem is festve, hanem valósággal csokorba kötve volnának.

Odilon Redont, ezt a visionárius és szimbolista mestert, a ki szintén külön helyet kapott, Poe Edgar inspirálta. Őszintesége megóvja attól, hogy puszta misztifikációt nyujtson. Női arcképein, virágain, bár néha megborzongatnak, könnyed és mélabus mosoly omlik el....

Piot, az Idoles szerzője viszont Baudelaire hatása alatt dolgozik. Csak az a kár, hogy allegoriái, égő szinpompájok mellett is, hidegek és ósdiak maradnak: mintha túlságba vitte volna mesterének azt az elvét, hogy a különcködés a müvészet első feltétele....

Az arcképfestészet és a szobrászat nem sok feltünőt mutat. Arnott Carrière, Wérry és Scévola, itt Troubetzkoi válnak ki, utóbbi különösen Tolsztojnak remekbe sikerült mellszobrával.

*

Megemlékeztek e hó elején annak rendje és módja szerint, Zola halálának évfordulójáról is. Nem volt hiány a frázisokban, akár az elhangzott beszédeket, akár az érdekelt lapok cikkeit hallgattuk és olvastuk; sőt nemsokára — mint hirlik — álni fog a nagy irónak szobra is, talapzatán a Munka és Igazság szimbolumával.

Mindez nagyon szép. Hanem mégis, ha egy-egy fergeteges őszi napon, mikor a breton tenger felől jövő szelek, minduntalan megeredő esőikkel, ismételten bekergetik az embert egy-egy kávéházba, vajmi másként látjuk a párisi népet onnan a márvány asztalok mellől, mint a hogy a humanitárius apostol elképzelte és ohajtotta. A legelső impresszió, a mit kap ezt a világvárost csak konturjaiban, külsőségeiben szemlélő idegen, az, hogy itt az emberek irtóznak a viztől, hogy életelemük az alkohol, szinte szükségesebb talán a mindennapi kenyérnél is. Egy roppant klinika ez a Páris, ahol napról-napra százával támolyognak a pálinka rémétől agylágyulás, meg a delirium tremens karjaiba, szánalmas, lézengő alakok. Mert annak a kék zubbonyos munkásnak, ha ledolgozta napszámát a zakatoló gépek, vagy sámfája mellett, annak a töpörödött némbernek, ha eladott nagykeservesen egy összemadzagolt ócska könyvet a Szajna valamelyik széljárta hidjánál: egyetlen öröme, várva várt élvezete az, hogy kezében a Patrie legfrissebb számával, beüljön a legközelebbi cabaretbe, ahol csekély nehány souért egy jó üveg likört is kap a párolgó kávé mellé. És akár kiissza azt a kotyvalékot, akár nem, a kávé csak annyiba jő; minek hagyná hát ott, mikor a pénz olyan drága?

Itt van a métely; és ez ellen bizony hiába prédikált akár az Assomoir irója, akár legjobban Ohnet a Méregkeverőben.

Ki a hibás?

Rómában csak egy kis cirkuszi látványosságot kért a nép a mindennapi kenyér mellé.

De a párizsi nép mindenha gourmand volt — s ha egyébre nem jut, bát legalább egy-két korty pálinkával öntözi meg azt az ugyis keservesen szerzett száraz kenyeret...

Pedig Zolának, az elnyomottak nagy apostolának, akkor volna teljes a dicsősége, ha ama két-három hideg allegoria helyett «eszméi győzedelme» hirdetné emlékét. Ha nemcsak ott, szobra talapzatán, lobogtatná fáklyáját az igazság, ha nem csak ott diszelegnének a munka s a termékenység képviselői; hanem ha itt a Szajna két partján és az egész nagy Franciaországban, minden munkás megannyi inkárnációja volna az „aranyszáju kovácsnak“ vagy a munka Lukácsának, a józan, szorgalmas munkásnak, aki egészséges, életrevaló utódokban fejlődik tovább....

Csakhogy ehhez még sok a tenni való

Az az akció mindenesetre érdekes és megválik, mit igérhet — amelyet ép most inditottak Franciaországban, egyrészt a családi élet, másrészt a gyermekneveles rendezésére. Mert a termékenység i szonyu sebet érintett és nagy problemát bolygatott meg: a statisztikusok és gon-

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

Kossuth Ferenc: Fél attól, hogy az a precedens arra fog vezetni, hogy minden külállammal kötendő szerződést szintén törvényellenes uton fog a kormány megkötni. Kérdi, mi biztositékunk van arra, hogy ha Magyarország önállólag fel akarja majd bontani az olasz ideiglenes szerződést, ezt meg is tehesse? Az igen nagy sérelem, hogy a szerződés felmondását esetlegesen Ausztria jóváhagyásától teszi függővé Olaszország. (Helyeslés a szélsőbalon.) Furcsának találja azt, hogy az ideiglenes szerződést „declaration“-nak nevezik, holott erre meg van a megfelelő francia elnevezés, aztán kifogásolja, hogy aláiratott, bár a végén kézjegyről van szó. Érdekes az a rész is benne, a mely azt mondja, hogy a kereskedelmi szerződés s nem tervezés, teljesen bevégeztetett, ez a két kitétel arra enged következtetni, mert egy régebbi ismeretlen szerződésre történik hivatkozás, amelyben végleges szerződés kötetett. Határozati javaslatot nyujt be, hogy a kormány terjessze a képviselőház elé a végleges szerződés szövegét. (Eljenzés a szélsőbaloldalon.)

Tisza válaszol.

Tisza István miniszterelnök: Az olasz és a magyar kormány igéretet tett egymásnak, hogy a végleges szerződés megállapodásait titokban tartják mindaddig, mig a többi államokkal meg nem köttetett a szerződés.

Polonyi Géza: Az olasz miniszter és az olasz képviselő őszinték tudtak lenni országukkal szemben.

Tisza István miniszterelnök: Jobbnak tartja erre a közbeszólásra nem válaszolni. A szerződésben a szavaknak nem nyelvtani, hanem nemzetközi érintkezésben technikai értelme van. Akik a szerződés megkötésénél tárgyaltak, azok alá is irják. Sajnálja, hogy Kossuth ismét fölemlitette és kétségbe vonta, hogy Magyarország önállóan és Ausztriától függetlenül felmondhatja a szerződést. A hires 1899. XXX. t. c. világosan megállapitja a reciprocitást a két állam között. Nem tagadja, hogy a kormány tultette magát e t. cikken.

Áttér azután a törvénysértésre. Nem megy bele a vitába. Tegyük fel, hogy csakugyan törvénysértés. Akkor hát itt van a törvényhozás előtt: megadja a fölmentvényt a kormánynak a sértésért, vagy rosszalását fejezi ki s vád alá helyezi. (Zaj a balon.) Az ellen pedig, hogy 1899. XXX. t.-cikket nem lehet megváltoztatni, Nagy Ferencre hivatkozik, akinek álláspontját magáévá teszi. Mondják, hogy a törvény megváltoztatása is törvénysértés, mert azt csak a pártok paktumával lehet megváltoztatni. Lehetséges-e ilyet mondani? Hát ha a Ház egy törvényt megváltoztat, az törvénysértés? Nem változtathat meg a Ház minden törvényt? E tekintetben az angol parlamentre szóló humoros szálló ige a legtalálóbb, mely igy szól: az angol parlament mindent megváltoztathat a világon, csak épen a férfiból nem csinálhat nőt s a nőből férfit. (Derültség.) Ez a javaslat a közérdeket szolgálja s ezért ujból ajánlja elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

(*Szünet.*)

Papp Zoltán: Beszéde elején a szemére veti a miniszterelnöknek, hogy a teritett asztal mellől üzenget a parlamentnek. A törvényjavaslatnak, mely a Bánffy-féle felizgatott választások korszakában született, már a születése is törvénytelen volt. Magyarország legvitálisabb érdeke az önálló magyar vámterület felállitása.

Beszéde folyamán Tiszát második Kolonicsnak nevezi, aki koldussá akarja tenni a nemzetet.

Visontai Soma beszéde után az elnök berekesztette az ülést.

---

dolkozó fők egyaránt belátták, hogy a francia nép ijesztő mérvben fogy s ha valami eszközt nem találnak, beláthatatlan következmények várhatók.

Megnyilt tehát Párisban az «anyák iskolája», melynek vezetői a haute volée legelső hölgyeiből kerültek ki. Hogy milyen lesz a sikere, azt a közel jövő fogja megmutatni....

*

Holnap, 18-án kezdődik a két ház uj ülésszaka, mely elé minden felől lázas kiváncsisággal tekintenek.

Fog-e valamiben módosulni a politika — s ezzel a kormányzás iránya? ezt kérdi mindenki.

E kérdésre elég bajos megfelelni, mert a parlamenti életet mindig meglepetések módositják s ott legkevésbé várhatók logikus vagy előre látott események.

A pártok mai állása szerint, alig lehet várni okot a változásra. A paktum, mely a többséget összeköti a miniszteriummal, ugy látszik, erősebb, mint valaha s egyetlen törekvése kinek-kinek az, hogy csak még jobban megszilárditsák.

Ki-ki tudja, hogy pozicióját veszti, ha szavazatával intim érzelmét fejezi ki vagy a legcsekélyebb ellenszegülést nyilvánitja, a mi nem zárja ki, hogy akármelyik képviselő is a maga részéről el ne itélje Pelletan, André tábornok, vagy akár Combes eljárását.

De lekötik őket egyfelől Jaures fenyegetései, másfelől bizonyos igéretek s igy tudják, hogy sorsuk csak kitartásuktól függ.

Kenyértörésre egy esetleges kabinetválság esetén kerülne a dolog, de ez az eshetőség semmiből sem várható s igy marad majd minden a régiben.

Az is világos, hogy az elnökség a maga részéről szorgosan fog kerülni minden alkalmat, a mi pártharcokat provokálna és okkal-móddal elejti majd azokat a kényes kérdéseket is, melyek megoszlásra vezetnének.

*

Itt az ősz, a szezon: politikában, művészetben és a sport terén is. E verőfényes őszi napokban, melyek rózsaszinre csókolták a tisztes Notre-Dame aggott homlokzatát s a gyermekek százait csalták ki a Tuilleriák meg a boulegnei erdő sárguló lombjai alá, igazi passzió volt kilátogatni a longchampi versenyekre, a hol leginkább a nővilág képviseltette magát s melyeknek csak a végét rontotta le egy kissé a kedvezőtlenre fordult időjárás.

E héten kezdődik a meeting Chantillyben és szintén fényesnek igérkezik.

Itt az ősz, a szezon s bár bucsuzik a napsugár, Páris közönsége megrészegül a virágok illatától, melyek sürü és bódító rajban lepik el a Capucines és a Madeleine korzóit.

Igazi párisi atmoszféra ez már; a tolongó, feszegő, pajzán Páris lélekzik és mozog itt a boulevardokon, a rakpartokon, majd a belygó, majd a felhős s magas kürtőktől szeldelt ég alatt.

A Szajna partján a gőzösök sipolásába hal el a száguldó bérkocsik robaja; a Saint-Martin kapu nivóján s a Bastille-téren omnibuszok, szekerek, gyalogosok özönlő tömege sürög-forog, az utcasarkok a szivárvány ezer színében tarkálnak a szinházak s látványosságok öles plakátjaitól. . .

Páris ez, az impresszionisták Párisa, mintha az őszi tárlat aranyos kereteiből bontakozott volna ki, egetverő, kacér házaival, impozáns szobraival, gyerekesen romlott, finnyásan kivasalt vagy cinikusan züllött népével; mely nappal a bucsujáró áhitatával s a turista kitartásával rója a kövezetet, hogy éjjel lesápadt arccal, egy pohár abszint mellett tapsolja meg a Moulin-Rouge vagy a Montinostre legujabb csillagait....

Szabó Károly.

A balti flotta garázdálkodása.

A háboru.

— Express tudósitás. —

Budapest, okt. 25.

Annyi sikertelen kisérletezés után ime a balti flotta utjára indult s mindjárt a harmadik napon tanuságot tett arról, hogy személyzete gyülevész nép, maga a hajóhad megérdemelné, hogy visszakergessék Kronstadtba, ahol nem kell az orosz tengerészeknek annyira rettegnie a japán torpedóktól. Igazán szánalmas látvány az, amit az orosz hadsereg ugy szárazon, mint tengeren nyujt.

Az orosz flotta mindig gyáván megfutamodott, mikor erős ellenség bukkan fel a láthatáron, de mikor szállitó gőzös akadt az utjába, megtömve a hajón tehetetlen szárazföldi japán katonasággal: vitézkedett s illő távolságból elsülyesztette. Soha és sehol nem mutatta ki magát tisztességes ellenfélnek, hanem mint részeg kapcabetyár garázdálkodott. A közelmultban példa rá a Malakka-ügy s felháboritó eset a mostani.

A hulli halász hajórajt ért »baleset«-ről érkezett táviratok egyértelműen oda konkludálnak, hogy a flotta tisztikara tisztességesen be volt csipve, a mi az orosz kormánynak oly szégyen, hogy inkább választotta a rettegés kibuvóját, a japán torpedóktól való félelem hangoztatását. Ez a mentegetődzés a jelen esetben azonban aligha lesz elég, mert Anglia a flotta parancsnokának, továbbá az egész hajóhadnak a visszarendelését követelni, azzal okolván meg eme egyezkedési feltételt, hogy az olyan hajóhad, mely rettegésével halálos veszedelmet hoz a világ békés kereskedelmére, nem érdemli meg, hogy a tengerek hajózhatási szabadságát élvezze.

Előreláthető, hogy ezt a kémény feltételt az orosz kormány a legkomolyabban kénytelen lesz visszautasitani, mert tengeri hatalmának ez utolsó töredékéről olyan könnyedén le nem mondhat; Anglia pedig, aki a háborutól minden esetre huzódozik, nem megy egykönnyen a háboruba. Ilyenformán Anglia megelégszik majd a hajóhad parancsnokságának visszahivásával, a mi utoljára is az orosz hajóhadra nem lesz pótolhatatlan veszteség.

A harctéren még mindig teljes a csend, Port-Artur ostroma pedig tovább folyik.

Budapestre ma a következő táviratok érkeztek.

London, okt. 25.

Az egész országban leirhatatlan a felháborodás az orosz hajóhad garázdálkodása miatt. Egyes lapok az eseményt Anglia arculcsapásának és megegyalázásának mondják. Követelik, hogy a legmesszebbmenő elégtételt vegyék a hulli undok cselekedetért, hogy Oroszországnak örökre elmenjen a kedve hasonló szemtelenségtől.

London, okt. 25.

Landsdowne márki külügyminiszter ma kihallgatáson volt a királynál, kivel körülbelül egy óra hosszáig értekezett. A Benkendorf gróf orosz nagykövettel való tanácskozás elmaradt. A minisztertanács még a mai napon összeül, hogy az elégtételadás módozatai felett határozzon.

Pétervár, okt. 25.

Rosdentvenszky herceget, a balti flotta parancsnokát, a mai napon visszahivták.

Egy szemtanu előadása.

London, október 25.

Peaher kapitány a következőképen mondja el az esetet: Péntek éjjel a 40 hajóból álló flottát az északi tengerbe küldtem. Ködös idő volt. A hajórajunk szét volt szorva. Éjjel 11—12 óra közt a hajóhad parancsnoka rakettával jelezte, hogy a hajók elindultak. Rögtön ezután egy csomó hajót láttunk, a melyről megtudtuk, hogy a balti hajórajhoz tartoznak. A hadihajók jelet váltottak egymással. Hirtelen azonban az egyik bárka lövöldözni kezdett a közelében álló hajónkra. Eleinte vaklövésnek hittük.

Nemsokára azonban megtudtuk, hogy nem vaklövések, hanem igazi lövésekkel tüzeltek ránk. Nagy zavar támadt. Az irtózatos tűz félóráig tartott. Egy pár bárkánkat gránát is találta. A legsulyosabban sérült hajó a «Grane». A kapitánynak a fejét vette el egy golyó, egy másiknak megrepedt a koponyája. Az egész személyzet megsebesült. Több hajó sülyedni kezdett, ugy hogy a mentőcsolnakokat le kellett engedniök. Iszonyu látványt nyujtottak a hajófedélzetek. Peaher kapitány sirt, a mikor a borzalmas esetre visszagondolt.

Az itteni hivatalos körök nagyon kolmolynak tartják a helyzetet.

Cherbourg, okt. 25.

Négy orosz torpedó naszád és egy szállitó gőzös, a melyek a balti hajóhad első hajórajának elindulása után itt maradtak, tegnap este folytatták utjokat.

London, okt. 25.

A sajtó ma Oroszországgal szemben élesebb hangot használ, mint tegnap. Kijelentik, hogy nyilatkozatokat és mentegetődzést nem fognak elegendőnek elfogadni. A vétkes tisztek megbüntetését kell követelni és azt, hogy tiltsák meg a hajóhadnak, hogy utját folytathassa, mert különben kénytelen volna Anglia megvédeni a nemzetközi kereskedelmet az ilyen gyilkos hóbortoktól. Sok lap különösnek tartja, hogy Miklós cár nem adott kifejezést sajnálkozásának az eset fölött és nem fejezte ki részvétét az áldozatok hozzátartozóinak.

London, okt. 25.

Edvárd király a hulli polgármesternek az orosz flotta áldozatainak és hátrahagyott családtagjai részére 200 guineát küldött.

London, okt. 25.

A hulli polgármester táviratilag segélyért fordult Balfour miniszterelnökhöz és egyben az orosz flotta által elkövetett merénylet szigoru megtorlását kérte.

London, okt. 25.

Porthsmouttól huszonöt tengeri mértföld távolságban éjféltájban erős ágyutüzelés hallatszott. Azt hiszik, hogy a tüzelés ugynevezett köd elleni lövések voltak.

London, okt. 25.

Balfour a hulli-i polgármester táviratára azt válaszolta, hogy teljesen megbizhatnak a kormány intézkedéseiben, mert mindent el fognak követni, hogy a megtorlás el ne maradjon.

Tokió, okt. 25.

Az ujabbi japán hadiköcsönt már Tokióban tetemesen felüljegyezték.

UJDONSÁGOK.

Napiár.

Október 26. Szerda.

Katholikus: Dömötör. Protestáns: Dömötör.

Az **Egyetemi Könyvtár** nyitva délelőtt 9—1-ig, déluát 3—7-ig.

Az Eke muzeum az örmény himzés kiállitással megtekinthető délelőtt. Belépti dij 1 korona

Országos Történelmi Ereklye Muzeum. (Torna-Vivodában.) Nyitva egész nap; belépés ingyenes.

Az általános növénytani intézet gyüjteménytára (Botanikus Muzeum) nyitva délelőtt 8—12-ig, délután 3—6-ig. Bemenet ingyenes.

Az Erdélyi Országos Muzeum érem- és régiségtára megtekinthető d. e. 9—1-ig

Szinházban előadásra kerül: »Utazás az özvegység felé. (Páros bérlet.)

A kolozsvári Nemzeti Szinház ügye.

Kolozsvár, nov. 25.

Ma délután intézte el a szinház választmánya Béldi Ákos gr. elnökletével tartott gyülésén a kolozsvári Nemzeti Szinház 1 évi bérbevétele tárgyában kiirt pályázatot.

A szinházra pályáztak — mint már jelentettük — Makó Lajos, a debreceni szinház igazgatója. Ma délelőtt adta be személyesen pályázatát Janovics Jenő dr., a szegedi szinház igazgatója és ugyancsak ma délelőtt érkezett be postán Sziklay Kornélnak, a fővárosi „Kis Szinház“ igazgatójának pályázati kérvénye.

A pályázat eredménye a következő: A bizottság Janovics dr., Komjáthy és Makó igazgatók kérését egyenlően pártolás mellett terjesztette föl a belügyi kormányhoz. Ez azt teszi tehát, hogy a kolozsvári szinház ügyét a bizottság a kormányra bizta, mint a mely több információt szerezhet be mindhárom igazgatóról.

A pályázat eredménye kétségtelenül örvendetes a szinházra nézve. Ugyanis az ország három kiváló szinigazgatója versenyzett a kolozsvári nemzeti szinház igazgatásáért. Anélkül, hogy Makó és Komjáthy igazgatók érdemeiből levonni akarnánk, azt konstatálnunk kell — s ebben Kolozsvár közönségének közvéleménye bizonyára mellettünk van, hogy Janovics Jenő dr., a ki a kolozsvári szinháznak igazgatója volt rövid ideig, ez idő alatt magát minden tekintetben kiváló szakembernek bizonyitotta. A szinház vezetésében oly ambiciót, annyi ideális, nemes törekvést mutatott s rövid idő alatt oly jelentős sikereket ért el, hogy őt örömmel üdvözöljük azok sorában, a kiknek kilátásuk lehet e nemzeti szinház vezetésére. Azt hiszük, hogy Janovics szakképzettsége s érdemei mellett az is előnyére van, hogy ő teljesen ismeri az itteni viszonyokat.

Ötvenegy éves kolozsvári doktor.

Kolozsvár, okt. 26.

A kolozsvári egyetemnek a mult héten érdekes szigorlója volt. A szigoró Waldmann Márk nagyváradi ügyvéd volt, ki kitüntetéssel tette le a szigorlatot. Az esetnek érdekes előzményei voltak. — Az öreg ur az elmult nyáron ugyanis néhány hétig tartó kurára Marienbádba ment. Mielőtt elutazott, rábizta fiára dr. Waldmann Gézára az irodát. A fiatal ügyvéd jelölt, a ki apja irodájában ismerkedik a paragrafusok légiöivel már modern ifju, a ki a korral haladva az ügyvédi iroda fontos kellékének tartja az elegáns butorokat, sifonokat s a ragyogó ügyvédi cégtáblát. Alig, hogy elutazott az édesapja, azonnal nagy tisztogatást rendezett az irodában. A periratoknak uj szekrényt készittetett s a kapura pedig pompás uj cégtáblát szögezett ezzel a felirással:

Dr. Waldmann Márk
köz- és váltó ügyvéd.

— Az apám meg lesz lepődve, gondolta az ifju Waldmann, de mindenesetre örülni fog.

Türelmetlenül várta azután apjának visszaérkezését s mikor a márienbadi kura véget ért, kiváncsian kutatta apja arcán, hogy tetszik-e neki az ujitás.

Az öreg Waldmannak ahogy körülnézett házában s megpillantotta az uj cégtáblát, elkomorodott az arca. A fiának nem szólott semmit, hanem észre lehetett rajta venni, hogy haragszik. Waldmann Géza dr. tünődött a harag oka fölött, de csak nem tudta kitalálni. Pedig hát egyszerü oka volt annak. Az öreg ur a régi ügyvédek közül való s mint régi fiskálisnak nem volt szüksége doktorátusra. Ez ideig nem került szó az ő doktori ciméről, de most, hogy a dolog a cégtábla révén vált aktuálissá, a doktor és ügyvédjelölt fiu könnyen megtudhatta, hogy az ő ügyvéd apja bizony nem doktor.

Ezt pedig az apja szégyelte volna a fiu előtt. És hogy ne kelljen a hiányzó titulus miatt az apának a fiu előtt restelkedni, az öreg Waldmann nagy dologra határozta el magát.

— Doktor leszek én is, ha törik, ha szakad!

És az ötvenegy éves ember, a ki 28 éve ügyvéd, neki feküdt a studiumoknak, tanult s az elmult héten kitüntetéssel tette le az első szigorlatot. December 20-ikára kapott ujabb terminust, a következő szigorlat letételére s még ugyanabban a hónapban jogtudományi tudorrá fogják avatni a kolozsvári tudomány-egyetemen.

— **(Személyi hir.)** Dr. Bartók György erd. ev. ref. püspök ma reggel Budapestre utazott, hogy az Egyetemes konvent ülésén részt vegyen, Előreláthatólag 10 napig fog a fővárosban időzni.

— **(Az erdélyi róm. kath. status gyülése.)** Majláth Gusztáv Károly róm. kath. püspök az erdélyi kath. status gyülését a következő meghivóval hivta össze Kolozsvárra november 17-ére: Az erdélyi róm. kath. státusgyülést azon alapon és jog erejénél fogva, melyet számomra ősi törvényeink, királyi rendeletek, évszázados gyakorlat s ujabban ő császári és apostoli királyi Felségének 1867-ik évi augusztus hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározása biztositanak, folyó 1904. évi november hó 17-ik napjára Kolozsvárra összehivandónak itéltem és az Urnak szent nevében ezennel összehivom. A gyülés tárgyát képezi: 1. Az igazgatótanács évi jelentése; 2. A kilépő igazgatótanácsosok helyeinek szabályszerű betöltése. Ennélfogva van szerencsém felkérni, hogy a folyó évi november hó 17-re kihirdetett státusgyülésen megjelenni, a tanácskozásokban részt venni és megjelenéséről vagy akadályoztatásáról az Igazgatótanácsot értesiteni sziveskedjék. Kelt Gyulafehérvártt, 1904. október 1. Majláth Gusztáv Károly gróf s. k. erdélyi kath. püspök.

— **(Az ügyvédjelöltek szervezkedése.)** Az ügyvédjelöltek országos egyesülete felhivást intézett az ország vidéki városaiban gyakorlatban levő ügyvédjelöltekhez, a mely felhivásban őket az egyesületbe való belépésre, illetve az ügyvédi kamarák székhelyein a központi egyesület támogatása mellett vidéki osztályok alakitására buzditja. Az ügyvédjelöltek országos egyesületének célja az ügyvédjelöltek összes testületi érdekeinek előmozditása, a tagok közt a társas érintkezés ápolása és szegény sorsu kartársak segélyezése.

— **(Tanitók gyülése.)** A kolozsmegyei tanitótestület »kolozsvári kör«-e október 22-én a tagok élénk részvétele mellett tartotta rendes őszi közgyülését. Tiz órakor nyitotta meg Gömöri Sándor tanitóképző int. tanár, köri elnök a gyülést tartalmas beszédben, melyet megelőzőleg a tagok Régeni Áron tanitó mintatanitását hallgatták meg. Az elnök a napi tanügyi kérdésekről emlékezett meg, melyek a kör életével szorosabb vonatkozásban állanak. Ecsetelte a kör munkásságának célját, a mely a magyar tanügy előmozditása, előbbrevitele. E nemes cél szolgálatában a tagok összeolvadnak, e szent feladatban egymást lelkesitik s e gondolat mindegyiknek erőt ád, mert a hazának szolgálatot tenni — mindig felemelő érzés. Felolvasást tartott Répa Dániel tanitónépző int. tanár és Fekete Antal györgyfalvi tanitó. — A felolvasások nyomán élénk és emelkedett vita támadt melynek alapján kiviláglott, hogy a kör kebelében kiforrtak azon eszmék, melyek a magyar tanügy előbbrevitelére alkalmasok.

— **(Egyesületi élet.)** A Dávid Ferenc ifjusági egylet e hó 24-én tartotta második rendes gyülését a tagok teljes számu résztvétele mellett. A gyülés Szentmártoni Kálmán elnök lelkes éa serkentő buzditó beszédével kezdődött, mely után Iszlai Géza ügyes orgona-játéka következett. Kiss Károly th. felolvasta „Szt. István parainesise“ cimü dolgozatát. Felolvasását azzal kezdte, hogy ha lehetséges volt a zsidó nép irodalmi termékeiből egy bibliát összeállitani, vajjon a magyar népnek nem voltak-e olyan iratai, melyekből egy magyar nemzeties szellemü biblia keletkezhetett volna? Arra a következtetésre jut, hogy voltak ily iratok; és azok közül, Szt. Istvánét, bemutat. Az első magyar király érezte, hogy uralma halála után az övénél gyengébb kezekbe fog jutni s ezért Imrének tanácsokat ad az országlásra vonatkozólag. Tanácsai 10 fejezetre oszlanak, melyek közül az első négy a keresztény uralkodó kötelességeit adja: légy olyan életü, hogy másoknak példányképül szolgálhass; a hit jócselekedet nélkül semmi; ne legyenek neked szolgáid, sőt te szolgálj mindeneket; csak a béke virágoztathatja fel országod; ne csak mutasd, de légy alázatos is, mert a kevélység vesztedre lesz. Az 5—10-ig az államkormányzói kötelességekről szól: légy igazságos, türelmes; ne fogadd esküvel másnak megbüntetését, ne igyekezz szigoru biró, de inkább jó király lenni; a jövevényeket jól fogadd, mert az egy nyelvü s szókásu nemzet erőtelen. Tanácsot csak higgadt, öreg emberektől fogadj el. Tartsd tiszteletben őseid törvényeit, de ne vesd meg a szülei tanácsokat sem. Becsületesség legyen alapja munkádnak s ez erényt soha ne nélkülözd. A történelem szomoru tanusága szerint Imre nem vehette hasznát e tanácsoknak, mert meghalt még atyja életében. A köztetszésben részesült felolvasás után Török Sándor th. szavalta Ábrányi Emil „A magyar nyelv“ cimü költeményét hatással.

— **(Uj tanácselnök a marosvásárhelyi kir. táblánál.)** A király Dobai Albert marosvásárhelyi kir. táblai birót, a marosvásárhelyi kir. táblához tanácselnökké nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap mai száma hozza.

— **(Bocskay-emlékszobor Nyárád-Szeredában.)** 1905. február 21-én lesz 300 éve, hogy Bocskay Istvánt Erdély nagyfejedelmévé választották a Nyárádszeredában összegyült rendek. Nyárádszeredában az évfordulóra fel akarják állitani a Bocskay emlékszobrot, melyre már tekintélyes összeg gyült egybe. A leszámolás megejtése végett kéri a szoborbizottság az ivtartókat, hogy az iveket bármily csekély összeggel is küldjék vissza Nyárádszeredába a szoborbizottság cimére.

— **(Wesselényi Béla öröke.)** Az Erdélyi Falkavadász-Társaság most folyó vadászatait nyolc napra felfüggesztette. A vadászat félbeszakitásának oka az, hogy a társaság, mely magában egyesiti az ország majdnem összes neves vadászait, ily módon ad kifejezést részvétének, mely őt mesterének és megalapitójának: Wesselényi Béla bárónak halálával érte. Az Alsó-Zsukon időzött vadász-társaság egy része — mint értesülünk — a temetés után gyülést tartott, elhatározandó, hogy masterré kit válasszanak meg. Az értekezlet egyhangulag arra az elhatározásra jutott, hogy e tisztséget Teleki László grófnak, az elhunyt master vejének ajánlják fel. Teleki László gróf szenvedélyes vadász, a ki tizenkét esztendő óta vadászik már Erdély hegyes völgyes terrénumán, s igy bonne az Erdélyi Falkavadász-Társaság Wesselényi Béla báró méltó utódját nyerné, a ki az immár társadalmi tényezővé vált egyesületet, mely a megboldogult személyéhez annyira hozzá volt nőve, továbbra is összetartaná. A vadászatokat e hó 29-ikén, szombaton, kezdik meg ujból.

— **(A székely iparkiállitás megnyitása.)** A székelyföldi iparossegédeknek és tanoncoknak Marosvásárhelyt rendezett munkakiállitását, mint lapunknak jelentik, tegnapelőtt nyitotta meg nagy és előkelő közönség jelenlétében Taussik B. Hugó kamarai elnök. Tauszik megnyitó beszédében kiemelte, hogy a kiállitás korántsem arra volt rendezve, hogy azzal tündökölni kivánnának, csupán tájékoztató kivánt lenni a segédek és tanoncoknak ipari téren való haladására. Köszönetet mondott a kereskedelmi miniszternek, ki anyagi támogatásával lehetővé tette a kiállitás rendezését, de köszönet illeti — ugymond — Fekete Jakab szakiskolai igazgatót is, ki a rendezés nehéz feladatát vette magára. Délben bankett volt, melyen a város előkelőségei és iparosai közül sokan vettek részt.

— **(Verekedő legény.)** Nagy csődületet okozott tegnap este a Görbe-utcában egy legény garázdálkodása. Marosán György k.-lónai születésü kőfaragó-segéd ugyanis lapáttal támadt Benedek Mihályra és azt elakarta verni. A járókelők közbeléptek és mig a rendőrök megérkeztek, megvédelmezték Benedeket a Marosán György ütlegeitől. A garázda legényt letartóztatta és fogva tartja a rendőrség.

— **(Brutális főnök.)** B. *D.* kolozsvári kereskedő házilag szokott igazságot osztogatni alkalmazottai között. Tegnap Ábrahám Lajos nevü segédét egy darab fával ugy elverte, hogy jó ideig nem fogja használni venni, ha ugyan viasszamegy a segéd a brutalis főnökhöz. Ábrahámot a mentőkhöz szállitották sulyos sérüléseivel. A mentőorvos konstatálta, hogy bal alsókarja is eltört a főnök ütlegeléseitől. A mentők a sebészeti klinikára szállitották a sérültet.

— **(Füsttől megfulladt gyermekek.)** Mező-Pagocsán (Maros-Tordavármegye) Fogarasi Flóra odavaló lakós tegnap-előtt elment hazulról és két kis gyermeke a négy éves János és hét éves Karolina, az anyjuk, később a nagyapjuk felügyeletére maradtak. Az öreg Fogarasi is elment közben s rázárta az ajtót a gyermekekre. Azok valahonnan gyufát keritettek és azzal játszadoztak. A játéknak az lett a vége, hogy a gyufától az ágyon levő sarju meggyuladt s füstétől mindkét gyermek megfulladt. A vizsgálatot meginditották.

— **(Meg akarta fojtani a korcsmárost.)** Nagy Károly bodozi születésü fiatal suhanc, ki mint darabont van alkalmazva egy kolozsvári kereskedőnél, nagy felfordulást rendezett az éjjel egy Széchenyi-téri pálinkamérésben. A darabont már ittas volt, mikor bement Régeni Mátyás pálinkamérésébe, a hol pálinkát kért és ivott. Pár pohár pálinka elfogyasztása után nekiment a pálinkamérőnek: Régeni Mátyásnak és

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

azt fojtogatni kezdette. A megszorult ember alig tudoti szabadulni a dühöngő kezéből. Később törési kedve kerekedett Nagy Károlynak s mindent összetört, zuzott, mi csak törékeny volt a pálinkamérésben. Az előhivott rendőrnek sem engedelmeskedett és bántalmazta is azt. Végre mégis felkisérték a kapitányságra és fogdába tették kijózanodásig.

— (**Dráma az országuton.**) Vakmerő kegyetlenséggel véghezvitt rablógyilkossági merénylet történt vasárnap hajnalban a beregmegyei Verecke és Szolyva közötti országuton. Herschkovits Simon vereckei lakos, marhakereskedő, kora hajnalban elindult hazulról, hogy a szolyvai vasuti állomáshoz érjen, a honnan vonaton akart tovább menni vásárra. Herschkovits már szombaton elmondta néhány embernek, hogy másnap vásárra készül és sok pénzt vett magához. Paraszkin György és Paraszkin Miklós ruthén parasztok megtudták, hogy Herschkovits vásárra készül és mert tudták, hogy Herschkovits Simonnál pénz van, elhatározták, hogy megrabolják. A két elvetemedett ember még az éj folyamán lesbe állott a Szolyva felé vezető út mellett. Hajnalban pillantották meg a közeledő Herschkovitsot. Ugy tettek, mintha ők is a vasuthoz igyekeznének. Alig haladt a három ember néhány száz lépest együtt, a mikor Paraszkin Miklós a kiszemelt áldozat háta mögé került s egy hosszu, élesre fent késsel hátulról ledöfte Herschkovitsot, a ki összeesett és rövid vonaglás után meghalt. A két gyilkos ezután kirabolta az áldozatot s hogy a gyanut elháritsák, a holttestet bevonszolták az erdőbe s ott egy fára felakasztották. A helyszinen megjelent hatósági közegek csakhamar megállapitották, hogy gyilkosság történt, mire a gyilkosok is csakhamar előkerültek a két Paraszkin testvér személyében, kiknél az elrabolt pénzt is megtalálták. A gyilkosokat letartóztatták.

— (**Szökött katona.**) A falusi paraszt legény nehezen szokik hozzá a katona sorhoz. Szerettei körét, melyből kiragadja a kiméletlen „tanitó" csak nehezen, néha egyáltalán nem tudja feledni. Édes anyja fájdalmas tekintete, a Julis bus, epedő arca mindegyre megjelenik előtte, a mikor a lármás őrmester rárivall:

— Ne bámulj ugy magad elé te bundás, mert..... és jön a kacskaringós káromkodás....

A szegény fiu pedig tür, szenved, izzad, fárad s csinálja kommandóra a „Gewehrgriff"-et. A legtöbbje beletörődik lassanlassan a „komisz" életbe, gyakran akad azonban nem egy olyan is, ki nem tud ellentállani szive vágyának s nem is gondolja, nem is tudja milyen sulyos következménynyel jár tette — hazaszökik. Az utóbbiak a szerencsétlenebbjei az ujoncoknak. Visszahozzák őket s jön a hosszu vizsgálat, a sulyos büntetés és keserves utánszolgálás. Ezekhez a szerencsétleneknek tartozik az a kolozsvári 62. gyalogezrednél szolgáló katona is, ki az ezredtől megszökött Kolozsvárról. Szászrégen közelében azonban a nagyercsei határban elfogták a csendőrök. A szökött katonát visszahozták Kolozsvárra s itt a hadbiróság fog törvényt ülni fölötte.

— (**Parasztpárbaj.**) Matejics Milán és Szerdamov Radó szerb-aradóci legények mindaddig a legjobb barátságban éltek egymással, amig csak mind a ketten halálosan bele nem szerettek a falu gyöngyébe: a hollófürtü, éjszemü Tomics Jelenába. A leány eleinte nem tudott az egyformán dalias legények között választani, később azonban, mikor meggyőződött, hogy Matejics forróbban csókol és szerelmesebben ölel, őt választotta. A szerelmesek éjjeleken át beszélgettek a leány szüleinek a háza előtt. Szerdamov Radót borzasztóan felbőszitette Matejics szerencséje és bosszut esküdött. Tegnapelőtt este 11 óra felé Szerdamov váratlanul ott termett a szerelmesek között s felszólitotta a vetélytársat, hogy menjen haza, mert ő is akar egy kicsit beszélgetni a leányunyal. — Matejics erre nem volt hajlandó, mire Szerdamov kitelentette, hogy ha nem távozik, hát leszurja. — Hogy fenyegetése nyomatékosabb legyen, elő is vett egy hosszu pengéjü kést. Matejics szintén kést rántott. Erre a kihivásra Szerdamov vállon ragadta az ellenfelét és lerántotta a földre. Mikor aztán Matejics felugrott, a két legény egymásra rontott s nyitott késsel addig szurkálták egymást, mig Matejics egyszerre felorditott s aztán összeesett. A leány végignézte ezt a véres párbajt s csak akkor futott be az udvarukba, mikor Matejics összeesett. A párbaj befejezése után Szerdamov hazament, ott hagyta a haldokló ellenfélt, akit aztán a leány testvérei szedték fel és vitték haza, de már akkor meg volt halva. A gyilkost letartóztatták.

NEMZETI SZINHAZ.

Kolozsvár, szerdán, okt. 26-án:

Utazás az özvegység felé

Szinmü 3 felvonásban,

Kezdete 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, csütörtökön, október hó 27-én:

Keresd a szived.

SZINHÁZ.

Heti müsor:

Szerda: Utazás az özvegység felé. (b. 26. sz.)
Csütörtök: Keresd a szived (b. 27. sz.)
Péntek: Apajune, a vizi szellem (bérletszünet I.)
Szombat: Apajune, a vizi szellem (bérletszünet II.)
Vasárnap d. u.: Faust. (Ifj. előadás II.)
Vasárnap este: Apajune, a vizi szellem (b. 28. sz.)

— —

* **A Stomfay-család.** Csiky Gergely egyik legjobb, legzamatosabb szinmüve került szinre tegnap este a szinházban. Ugy a darab kiválósága, mint az előadás, mely — eltekintve egy-két zökkenéstől — egyike volt a legjobbaknak, méltán nagyobb érdeklődésre tarthatott volna számot. Csiky pompásan megrajzolt alakjai, hatásos jelenetei, érdekes meseszövése mindvégig lekötötték a közönség figyelmét. — A szereplők közül első sorban Szakács Andort kell gondos alakitásáért kiemelnünk. Mindjárt utána Palotai Piroskát emlitjük fel, kit érthetetlen okokból régen kellett nélkülöznünk a szinpadon. Ez a rendkivül finom lelkü müvésznő annyi közvetlenséggel, oly sok bensőséggel és a müvészi lelke sugalta diskreció határain belül olyan szindus ábrázolásban állitja a közönség elé a báróné kedves alakját épugy, mint a rábizott szerepek bármelyikét, hogy méltán a legmelegebb elismerés, a legszebb dicséret hangján kell szerepléseiről megemlékeznünk. Tegnapi szerepében is őszinte szép sikerben volt része. Különös dicsérettel kell Hegedüs Szerafin bájos és kedves alakitásáról is megemlékeznünk. A fiatal szép tehetségü müvésznő, ki az utóbbi időkben feltünő haladásról tett bizonyságot, többször nyilt szini tapsot aratott. Margit szerepében Laczkó Aranka az anya fájdalmát szólaltatta meg a sziv igaz hangján. Az epizód szerepben első sorban Szentgyörgyi pompás Lipóczját emeljük ki. Kassai sokoldalu tehetsége a végrehajtóból csinált elsőrendü alakitást. Mészáros Barnabássa épugy dicséretet érdemel, mint Bérczi jellegzetes Vilmosa. Dezséri, Szakácsné és Váradiné szintén sikerült alakokkal járultak hozzá az est sikeréhez. (n.)

* **Utazás az özvegység felé.** Szécsi Ferencz kitünő vigjátéka, melynek eddigi négy előadása mindig telt házat vonzott, ma ötödször kerül előadásra a főszerepekben ezuttal is Horváth Paulával, Tövölgyi Margittal, Mészárossal, Szegővel és Kassaival.

* **A Jókai-ciklus második estéjén**, csütörtökön a költő-király hazafias drámája „Keresd a szived" kerül szinre Tövölgyi Margittal, Hegedüs Szerafinnal, Szakácsesal, Tompával és Kassaival a főszerepekben.

* **Apajune a vizi szellem.** Milöcker uj operettjéből tegnap főpróbát tartottak. A darabban rendkivül hálás szerepek vannak, melyeket Károlyi Leona, Kassai, Székely, Hajnal, Fehér Olga, Váradiné, Dezséri, Kalmár, Nagy Imre fognak játszani. Az operette rendezését Mészáros vezeti. Az első előadás, mely iránt általános érdeklődés nyilvánul, pénteken bérletszünetben lesz.

Táviratok

Az angol—orosz konfliktus.

— A megostromolt halászok ügye. —

Budapest, okt. 25.

Londonból jelentik: Még ismeretlen az angol kormány által az orosz kormányhoz küldött jegyzék szövege, de az bizonyosnak látszik, hogy a jegyzék éles tartalmu és ultimátum jelleggel bir.

A helyzet most nagyon komoly. Az angol külügyi hivatal kommünikéje szerint, az angol kormány a pétervári kormánytól mindenesetre elégtételt szerez, mert Anglia nem tekinthet semmi másra, mint arra, hogy a szabadhajózással történt sulyos visszaélés.

Az angol lapok roppant szenvedélyes hangon tárgyalják a konfliktust és követelik, hogy az angol kormány 24 óra alatt szerezzen elégtételt. Ha ezt nem kapná meg, akkor a **gibraltári angol flotta elvágja a balti orosz flotta további utját.**

Követelik a diplomáciai bocsánatkérést, a károsultak és az elhunytak családjának anyagi kárpótlását és hogy a parancsnokló tisztek nyilvános megfenyitésben részesüljenek.

A halász bárkák áldozatainak hulláját most felboncolták.

Párisból jelentik: A »Matin« kifejezést ad ama véleményének, hogy az orosz kormány önként felajánlja a diplomáciai bocsánatkérést és a károsultak dus kárpótlását.

Londonból jelentik: Most már részletek is nyilvánosságra jutottak az angol kormány jegyzékéből, **követelik a kellő megkövetést, a teljes anyagi kártéritést és a tisztek ellen a vizsgálat megindितását és biztositékot arra, hogy annak befejezte után megfelelő intézkedések történnek.**

Londonból jelentik: A királyné 100 font sterlinget küldött a hullai szerencsétlenség károsultjainak és részvétét fejezte ki.

Párisból jelentik: A Matin tudósitója beszélgetést folytatott a párisi orosz követtel, a ki kifejezte ama reményét, hogy az orosz kormány nem fog elzárkozni az elégtételadás elől.

Londonból jelentik: Egy Karbinban horgonyzó orosz kereskedelmi gőzös, a mint a kikötőből elindult, elsülyedt. A vizsgálat megállapitotta, hogy a vizvonal alatt a hajót megfurták.

A tettet egy angol munkás követte el bosszuból az angol halászokért.

A kár 100.000 font sterling.

Londonból jelentik: Az orosz nagykövetség előtt ma nagy tüntetés volt. A nagykövet a hirlapiróknak kijelentette, hogy csak a lapokból értesült a sajnálatos esetről.

Londonból jelentik: A japánok fokozott erővel ostromolják Port-Arturt. Az a gyanujok, hogy az oroszokat kinaiak támogatják. Csifuban rendőri szolgálatot létesitettek, hogy a kinaiak viselkedését ellenőrizzék. **Közhirré tették, hogy Port-Arturban található összes kinaiakat le fogják fejezni.**

Egy főherceg felmentése.

Bécs, okt. 26.

Ferdinánd főherceg vezérőrnagyot, a 8-ik gyalog ezred parancsnokát, az állásától egyelőre felmentették. E felmentést összeköttetésbe hozzák a főherceg és Czuber Berta szerelmi ügyével, mely annak idején nagy feltünést keltett.

Körber miniszterelnök Budapesten.

Bécs, okt. 25.

Körber osztrák miniszterelnök ma Budapestre érkezik és kihallgatásra jelentkezik a királynál. A miniszterelnök utazását és kihallgatását a német vámtárgyalásokkal hozzák összeköttetésbe.

Incidens a ház karzatán.

Budapest, okt. 25.

A képviselőház mai ülésén a déli órákban nyomtatott lapokat dobott le a karzatról valaki. — A szokatlan dolog nagy feltünést keltett. Az illetőt kivezették a karzatról s a rendőrségnek átadták, ahol gróf Buttler Jánosnak igazolta magát. A röpiratban gróf Buttler elmondja, hogy a Magyarországba 1809-ben Bajorországból bevándorolt gróf Buttler János oly hagyatéki iratot szentesitett, mely minden harminc évben felbontandó. Midőn Lajos nevü testvérbátyja nagyatyai és atyai örökségét követelte a magyar főrendiház, mely az okiratot őrzi, gondoskodott róla, hogy többé érvényes jussát ne követelhesse. Ez 1873-ban történt. Azóta Buttler Lajos eltünt. 1901-ben arról értesült, hogy a hivatalos lap azt közli, hogy a gróf Buttler-családban a bevándorolt János gróf elhunytával magvaszakadás állott be. Ő tagadta a magvaszakadást és kérte a hagyatéki okiratok felbontását, de hiába, kérését nem teljesitették. Azért fordul tehát a képviselőházhoz, segitse őt igaz ügyében.

Ottó főherceg kinevezése.

Bécs, okt. 25.

Ő felsége Ottó főherceget lovassági főfelügyelővé nevezte ki.

Egyenetlenség a kormánypárton.

Budapest, okt. 25.

Politikai körökben biztosra veszik, hogy november 5-én fogja megindokolni Tisza reviziós inditványát. De azt senki sem tudja, hogy mi lesz azután?

Ha az ellenzék megobstruálja a bizottság megalakulását is, vajjon mit fog tenni Tisza?

Előkelő kormánypárti képviselő ezt mondta:

— Mi nem tudunk semmit. Tisza a terveit nem szokta elárulni. Sejtelmem sincs róla, hogy mi a Tisza taktikája.

Egy másik képviselő ugy nyilatkozott, hogy Tisza addig nem akarja addig megindokolni inditványát, mig a pártban teljes egység nincs.

— Tehát igazak azok a hirek, amelyek egyenetlenségről szólnak.

— Nem minden alap nélkül valók. De nem olyan természetüek, hogy komoly számba vehetők volnának.

Halálos baleset vadászat közben.

Torda, okt. 25.

Gál Mór birtokos és egy egész vadász-társaság tegnap hajtóvadászatot tartott. Egy farkas tünt fel, melyre Gál Mór reálőtt, de a lövés egy Szász Gerasin nevü hajtót ért, a ki rögtön meghalt. Gál maga jelentette fel az esetet és gondoskodik a szerencsétlenül járt ember családjáról.

Román rablók az erdélyi havasokon.

Déva, okt. 25.

A zord idő következtében a román rablócsapatok megkezdették garázdálkodásaikat. Tegnap egy öt tagból álló rabló-csapat a Lakibogyi havason megtámadta a juhpásztorokat, a kik elmenekültek, mire a rablók a juhnyájakat alaposan megdézmálták.

Elfogott pénzhamisitó.

Versecz, okt. 25.

A rendőrség egy széleskörü pénzhamisitó bandát leplezett le és annak egyik vezetőjét, Zabár Andrást, — ki már hasonló büncselekményért 4 és fél évet töltött börtönben — letartóztatta.

Elhunyt szerkesztő.

Szabadka, nov. 25.

Stossek Károly szerkesztő 25 éve vezette a bácskai ellenőrt. A szerkesztő ma meghalt és ezzel együtt megszünik a lapja is.

Soós biró szökése.

Budapest, okt. 25.

Soós biró körözése eredménytelen. Hir szerint már kábeltávirat érkezett Budapestre, hogy Soós **szerencsésen New-Yorkba érkezett.**

Lujza hercegnő ügye.

Bécs, okt. 25.

A főudvarmesteri hivatal helyt adott ama előterjesztésnek, hogy Lujza hercegnő elme-állapotáról az általa ajánlott orvosok mondjanak véleményt.

Jubiláris költségvetés.

Budapest, okt. 25.

Félhivatalosan megerősitik, hogy Lukács László pénzügyminiszter e héten beterjeszti a költségvetést, mely alkalommal a tizedik költségvetés kerül Lukács által a képviselőház elé. A kormánypárt természetesen meg fogja ragadni az alkalmat, hogy megjubilálja Lukács Lászlót.

Aru- és értéktőzsde.

Budapest, okt. 25.

Mérsékelt kinálat mellett elkelt hatezer mm. buza 5 fillérrel olcsóbb árakon.

Rozs üzlettelen, lanyha, tengeri, zab és árpa változatlan.

Felmondatott 3000 mm. zab és 4500 mm. rozs e hó 30-iki átvételre.

Az 1904. évi okt. hó 23. esti 6 órától okt. 24. esti 6 óráig Budapestre.

Érkezett:			*Elszállittatott:*		
Buza....	12982	mm.	Buza...	5953	mm.
Rozs....	2262	„	Rozs....	5287	„
Árpa....	2461	„	Árpa...	255	„
Zab.....	721	„	Zab....	1012	„
Tengeri...	104	„	Tengeri..	5589	„
Repce...	—	„	Repce..	—	„
Liszt....	898	„	Liszt...	9817	„
Korpa...	—	„	Korpa..	2488	„
Összesen:	19428	mm.	Összesen:	30401	mm.

REGÉNY.

Rég mult időkből.

Irta: **Szabóné-Karay Anna.**

(30.)

Aztán kapott is fegyvert.

Megjött az ütközet napja. Dörögtek az ágyuk, villámlottak a kardok, mint szürke felleg szállt a lőpor füstje az ég felé; vér festette be a mezőt, a lovak lobogó sörényét és az utszéli fehér vadvirágok biborpiros köntöst vettek magukra e napon. Egy óriás chaosz töltötte be a nagy mezőt, melyben egybefolyt a diadal és halálkiáltás, az ágyuk robaja s a haldoklók nyögése.

És ott, hol legsürübben omlott a golyózápor, hol leghevesebben villámlottak a kardok, mint sebzett oroszlán, két ifju küzdött, nem félve, nem kerülve a halált. S midőn kissé csillapult a féktelen harci zaj, midőn pihent az ágyuk bömbölése, áthallatszott a csatazajon egy töredezett, fájdalmas kiáltás:

— Amina! — Amina! — Te érted Aminám!

Szegény, ő azt hiszi, hogy annak gyilkosaival küzd, az ellenségcel, a ki feldulta otthonát....

És az ő arca felpirul e névre, mig a mellette küzdő másik ifjué halványabb lesz a halotténál; ő uj erőt érez gyülni ereibe, mig a másik lankadni érzi szive dobbanását. Egy képet látnak a füstfelhők között, egy alak áll lelkük előtt, de mig egyiknek hófehér galamb, a másiknak üldöző sas lett e kép, mig egyik a béke angyalát látja benne, szelid mosolylyal, a szeretet égi fényével szemeiben, addig a másik üldöző nemezist, haragvó arkangyalt lát e képben, az összevont homlok redőivel és egy mély nyitott sebbel kebelén....

Meg lett nyerve az ütközet, diadaltól ittasan tértek sátraikba a vitézek, a vezér sorra járta a hősöket és érdemrendet tüzött kebleikre. A legnagyobbat, legfényesebbet Róbert keblére tüzte.

— Csak egy van még, aki ilyen kitüntetésre érdemes, ti ketten voltatok a mai nap hősei, olyan két oroszlán nincs az országban sem nemcsak a hadseregben. Tőletek buzdult, lelkesült föl az egész sereg, nektek köszönhetjük a fényes győzedelmet, viseld hát büszkén és fogadd szivesen hazád és királyod nevében.

Keserü mosoly futott át Róbert ajkain és mialatt a vezérrel melegen kezet szoritott, halk sóhajjal azt gondolá:

— Oh inkább kaptam volna hazám és királyom nevében egy mélységes, szivigható sebet!

De a másik hőst nem találta föl a vezér sehol, sem a vigadók, sem a sebesültek, sem a holtak között. Az őrült hős eltünt, nem találták sehol.

Ő megkapta azt, amit Róbert óhajtott a mélységes sebet, mig abból patakként omlott a vér, ő lezárt szemekkel oly nyugodt, oly szenvedéstelen arccal feküdt a véres virányon, mint egy alvó gyermek az anyja keblén.

Nem látta a csonka tetemeket maga körül, nem hallotta a győzelmi riadalt, ő aludt, álmodott....

Egyideig még hallatszott a visszavonuló had zaja, a lovak egyre távolodó dobogása, aztán csend lett a harcmezőn, kisérteties néma csend.

Köd, sürü köd nehezedett az alvó szeme elé, aztán lassan, lassan elszállt a köd és a sötétkék mennyég terité ki fölötte nagy, csillagokkal beszórt palástját.... A csillagok lobogtak csendesen és ő álmodott édes álmokat....

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Szives tudomásul.

Értesitem a mélyen tisztelt közönséget, hogy

Lyceum-könyvnyomdámat

áthelyeztem

Deák Ferencz-utca 12. sz. a. e célra épült uj helyiségbe.

Kérem megrendelőimet és a m. t. közönséget, hogy ez uj helyiségben is ajándékozzanak meg bizalmukkal, melyet kiérdemelni a jövőben is legfőbb törekvésem leend.

Mély tisztelettel:
Gombos Ferencz,
nyomdatulajdonos.

NAGY JENŐ

amerikai
szájpadlásnélküli
müfog specziálista,
Vesselényi Miklós u.
6. sz. (Dr. Goth-ház.)
Fogad: d. e. 8—12. d. u. 2—6.

A világhirü Müncheni sör
Pschor-Brau
poharanként is kapható
Deák Ferencz-utca 8. sz
tisztelettel: **PFERCHSY J.**

Alulirott tisztelettel van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a

„Grand" kávéházat

átvettem

és a mai naptól kezdve, saját vezetésem és felügyeletem alatt vezetem miért is a nagy érdemü közönség szives pártfogását kérve maradtam

tisztelettel:
Gárdonyi Imre.

3522 Diszokmánnyal kitüntetve! 48—100
Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár
nagy raktára és hangszer-üzlete a m. kir. posta- és táv. szállitója) Kolozsvár
Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokért 5 évig felelek. — Szakszerü villamos világitással és metorerőre berendezett mechanikai műhelyemben a javitásokat gyorsan és jutányos árban készitem. Nikkelezéseket, különféle szinü emaillirozásokat saját fürdőmben és kemenczémben állitok elő.
Kerékpárkölcsönző osztályt tartok fenn! Telefon 412.
Képes árjegyzéket adok bárkinek!

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhirré teszi alólirt igazgatóság, hogy a **Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank** zálogosztályánál elzálogositott s **f. évi 1904. aug. hó végéig lejárt és még ki nem váltott tárgyak** az I. II. osztályból nyilt árverésen el fognak adatni és pedig:

az I. osztályu tárgyak, ugymint: **ruhanemüek, háziesközök, áruk stb.** árverése lesz **folyó évi november hó 8-án.**

A II. osztályu tárgyak, ugymint: **arany-, ezüstnemük-, ékszerek stb.** árverése lesz **folyó évi november hó 15-én.**

Az árverések az intézet helyiségében mindig **délután 3 órakor kezdődnek.**

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogositva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételárt rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1904. október hó 19-én.

Takarékpénztár és Hitelbank igazgatósága.

3416. 97—*

Egy pékmühely és üzlet
mely Kolozsvárt két utcza sarkára nyilik
eladó, esetleg bérbeadó!
Értekezhetni: 3630 3—3
a Kolozsvármegyei Takarékpénztár r. t.-nál Wesselényi Miklós-utczában.

Világhirü!
a „Rekord“ festészeti müintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készittet. Számos (kir. közjegyző által hitelesitett) elismerőlevél a világ minden tájáról.
Elsőrangu képek árai:
Olaj-, aquarell- és pastellfestésben ténykép után 48—63. cm. nagyságban ára **20 kor.**
Legfinomabb kivitelü **Blom-, Platin** és **kréta-rajz** ára — — — — **5 kor.**
Részletes árjegyzék bérmentve.
Egy életnagyságu képet készitünk mindenkinek **teljesen ingyen,** ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi.
„REKORD“ festészeti müintézet
Budapest, VII. Rottenbiller-utca 46.
3566 17—20

Kolozsvár
legszebb és legegészségesebb levegőjü
uj villa-telepén
mely az uj szinháztól, az igazságügyi-, pénzügyi-, erdőszeti palotáktól és a vasuti üzletvezetőségtől 200—400 lépés távolban az Attilla-, Zrinyi- és Vörösmarty-utczákban fekszik
a még meg nem vásárolt **200—500** □-öl területü
házhelyek villatelkek eladók!
Az idén felépült: **12 villa!** Eladva: **32 telek!**
Vizvezeték bevezetve, **csatornázás** munkában; az idén az is befejeztetik!
Az árak melyek a folyó évben nem emeltetnek — □-ölenként 5·95 és 21·25 kor. között váltakoznak a **fekvés** és **minőség** szerint!
Bővebb felvilágositást nyerni és vásárolni lehet:
naponta délelőtt: 11—12-ig és délután: 2—5 óráig
a tulajdonos: 3603 8—*
„Erdélyi Gazdasági Egylet“-nél
Kolozsvárt, Petőfi-utcza 7. sz. I. emelet.
Telefonszám: 158.

Czim-táblákat
üvegre, vászonra és pléhre jutányos árakért készit:
Belleváry Mihály
czégfestő — Kolozsvárt,
Kossuth Lajos-utcza 7-ik sz. alatt.
3590 5—*

Kolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank
részvény-társaság.
Törlesztéses és közönséges **jelzálogkölcsönöket** nyujt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő **bérházakra** és bárhol fekvő **földbirtokra.** 3416 98—*
Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolitja le és a kölcsönöket **készpénzben fizeti ki.**

Sir-lámpák
a temetői kivilágitáshoz
Zorger György vasmüves
lakatos üzletéből — Kolozsvárt.
Kaphatók nagy választékban:
Tauffer Dezső vaskereskedőnél, Főtér.
Hunwald Lipót üvegáru kereskedésében, Főtér.
A **„Turul“** czipő-raktárban, Wesselényi Miklós-utcza.
Kaas Antal aranyozónál, Deák Ferencz-utcza és
Zorger György vasmüvesnél, Széchenyi-tér 34. szám alatt.
3636 1—3

A hires és közkedveltségnek örvendő
K.-IMPERI
Répáti savanyuviz
mindig friss töltésben kapható minden füszerkereskedésben és vendéglőben
3229 278—310
Kizárólagos főraktár Kolozsvárt:
Veress Károly Dézma-utca 1. (Telefon 466.)

28% futóanyag megtakarítás!
Kinek **KÁLYHÁRA** van szüksége, az okvetlen kérjen képes árjegyzéket
3416 20/IV.
Fafütéses (erdélyi)
Köpenykályhákról!
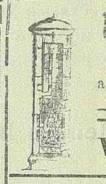
KOCH JENŐ
kályhagyáros
a cs. és kir. hadsereg szállitójától
BUDAPEST
V., Báthory-utcza 9. sz.
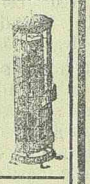
Legegészségesebb cirkulációs fütés!

Csinos kiállitás! | Mérsékelt árak!
Telefon 204. sz.
Gombos Ferencz
könyvnyomdája
Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 12.
Készit izléssel, szép, tiszta, szines vagy egyszerü fekete nyomással, gyorsan és jutányos árban:
Névjegyeket, Eljegyzési és Menyegzői értesitőket, Vigalmi meghivókat, Müsorokat, Számlákat, Levélpapirokat és Boritékokat stb. stb.
Bármilyen kis vagy nagyobbszabásu vidéki megrendeléseket a leggyorsabban és kifogástalanul — eszközlök.
Telefon 204. sz.

Magyar Fém- és Lámpaáru-Gyár
Részvénytársaság
Budapest—Kőbánya.
Ezredéves országos kiállitás diszoklevél.

Légszesz- és villamos-csillárok
a legegyszerübb kiviteltől a legpazarabbig.
Petroleum-lámpák!
! Stilszerü ujdonságok!
Fém- és diszmütárgyak!
Valódi „Király“-olaj
a legjobb biztonsági petroleum.
3631 4—15
Kolozsvár, Mátyás király-tér.

Kiadó lakás!
Honvéd-utcza 52. szám alatt
4 szoba, konyha, fürdőszoba, üveges verandával
kiadó
A lakáshoz esetleg istálló is van!
Értekezhetni bármikor lehet ugyanott.

Hirdetések

Deák Ferenc-utca 12. sz. alatt levő kiadóhivatlunkban olcsó áron fölvétetnek.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Államadósság, közkölcsön.	Mai záró árfolyam Pénz		Áru	
Magyar aranyjáradék —4%	119	20	119	70
„ kor. járadék 3½ „	88	75	89	25
„ kor. járadék —4 „	97	90	98	30
Áll. köl. vaskapucélj. kr. —3 „	82	75	83	75
1870. nyeremény kölcs. 100 frt	210	50	212	50
Horv.-Szlav. reg. kárt.-kötv. 4 „	101	50	102	50
M. földtehermnnt. kötv. 4 „	98	—	99	—
Horv.-Szlav. » » 4— „	98	50	99	50
Tiszai és szeg. nyer. köl. 4 „	163	50	166	—
Horv.-Sz. jelz. föld. kötv. 5 „	101	—	102	—
Conrevtált adóm. koronaj. 4 „	99	50	100	—
Egyes osztr. jár. papir. 4— „	100	—	100	50
» » » ezüst. 4— „	100	—	100	50
Osztr. aranyjáradék 4 „	119	50	120	—
» koronajáradék 4 „	99	75	100	25
» áll. sorsj. 1854. 3— „	185	—	195	—
» » 1860-ból 500 frt 4 „	155	—	157	—
» » 1860-ból 100 frt 4 „	185	50	188	50
» » 1864-ből 100 frt —	265	—	270	—
» » 1864-ből 150 frt —	265	—	270	—
Bos.-hercz. orsz. k. 1895. 4 „	96	75	97	75
„ „ vasuti 1898. 4½ „	101	—	102	—
„ „ „ 1902. 4½ „	101	—	102	—
Budapest főv. kölcs. 4²/₁% —	96	25	97	—
Bdpest székes főv. kölcs. 4%	96	25	97	
Záloglevelek, elsőbbségek.				
Belv. tkp. r. t. kor. ért. 4½%	100	75	101	75
Egyesült főv. tkptár 4½ „	100	40	101	40
» korona ért. —4 „	98	—	99	
Kisbirt.-orsz. földh.-int. 34 év 5 „	102	50	103	50
» 50½ évre kor. ért. 5 „	102	50	103	50
» 50½ évre — — 4½ „	101	—	102	—
M. agr. és jb. szőlőkötv. 4 „	96	75	97	75
» » járadékjegy 4½ „	102	—	103	—
» » záloglev. k. 4½ „	100	75	101	75
M. ált. takp. r. t. 50 évre 4 „	98	—	99	—
„ „ „ „ 65 „ 4 „	98	—	99	—
M. földhitel oszt. ért. 4½ „	—	—	—	
» » » » 41 é. 4 „	99	—	100	—
» » kor. é. 50 évre 4 „	99	10	100	10
» » kor. é. 63 évre 4½ „	88	30	89	30
» » szab. és talajjav. 4 „	98	25	99	25
Magy. jelzálog-hitelbank 4½ „	100	—	101	—
„ ugyanaz 50 évre 4½ „	100	—	101	—
„ „ — — 4 „	98	25	99	25
„ 50 évre kor. é. 4 „	98	25	99	25
„ közs. kötv. 50 év 4 és fél „	100	25	101	25
„ ugyanaz 50 évre 4 „	98	—	99	—
„ 50 év vt. 110 frt 5 „	101	25	102	25
„ 60 évre 100 frt ért. 3 és fél „	—	—	—	—
„ nyer. kötv. 4 és fél „	129	50	131	50
„ osztr. felülb. 4 „	136	—	140	—
„ nyer. kötvények 3 „	111	25	113	25
M. t.-p k. jelz. bankja 4½ „	101	—	102	—
» « közs. kötv. 4 » „	101	—	102	—
» » » » 4 „	98	—	99	—
Orsz. közp. hitelsz. kötv. 4 „	100	—	101	—
Osztr. m. bank 40 és fél é. 4 „	100	25	101	25
„ „ „ 50 év 4 „	100	35	101	35
Pesti haz. tp. közs. k. 4½ „	100	25	101	25
» » » » kor. é. 4 „	98	50	99	50

	Mai záró arfolyam Pénz		Áru	
Pesti m. keresk. bank 4½ „	100	25	101	25
» » » » kor. é. 4 „	98	25	99	25
» közs. k. viszf 110 frt 4 „	107	—	108	—
» » » » 105 k. 4 „	99	50	100	50
Adria tengerh. r. t. 4½ „	100	—	101	—
Bankok részvényei.				
Első magyar iparbank 5 „	344	—	348	—
Fiumei hitelbank 5 „	126	—	128	—
Hazai bank részv.-társ. 5 „	214	—	216	—
Horvát orsz. jelzálogbank 5 »	238	—	242	—
Magy. agrár- és jár.-b. rt. —	465	—	465	—
Magy. általános hitelbank 5 „	776	50	777	—
Magy. jelz.-hit.-bank l. kib. 5 „	513	—	514	—
Magyar kereskedelmi r.-t. 5 „	579	—	581	—
Magy. kir. sz. Osztálysorsj.	1850	—	1890	—
Magyar leszámitolóbank. 5 „	458		458	50
M.-tak.-p. közp. jelz. bankja 5 „	1040	—	1070	—
Osztrák hitelintézet 5 „	666	—	666	50
Osztrák-magyar bank 5 „	1635	—	1645	—
Pesti m. keresk. bank 5 „	2836	—	2840	—
Union bank 5 „	535	—	537	—
Takarékpénztárak.				
Belvárosi tak.-pénzt. r.-t. 5%	224	—	226	—
Bud. tp. és orsz. zálogk. rt.	428	—	434	—
Egyesült Bpest fővárosi	2415	—	2425	—
Magy. ált. tak.-pénzt rt.	605	—	607	—
Magyar orsz. központi	1685	—	1695	—
Pesti hazai első tak.-p.	16150	—	16250	—
Biztositó társaságok.				
Első m. ált. bizt.-társ —	8200	50	8300	50
Fonciére pesti bizt. int. 5%	242	—	244	—
Magy. jég- és viszontb. rt 5 „	355	—	358	—
»Nemzeti« baleset bizt. rt. 5 „	240	—	250	—
Pannonia viszontb. int.	2050	—	2100	—
Gőzmalmok.				
Konkordia malom	175	—	185	—
Első budapesti malom.	1200	—	1230	—
Erzsébet malom.	430	—	435	—
Luiza malom.	220	—	230	—
Pesti henger malom.	890	—	920	—
Molnárok és sütők malma.	375	—	385	—
Pesti Viktória malom.	463	—	473	—
Különféle vállalatok.				
Bp.-szt.-lőrinc téglagyár rt.	300	—	315	—
Egyes. tégla- és cement gy. 5%	80	—	90	—
Ész.-magyarorsz. kőszénb. 5 »	257	—	258	—
F.-m. orsz. bánya és kohómü 5 »	595	—	600	—
Kőbányai gőztéglagy. rt.	980	—	1020	—
Kőszénb. és téglagy. rt.	487	—	489	—
Rákosi téglagyár	—	—	150	—
Magyar aszfalt részv.-t. 5%	166	—	168	—
Magy. ált. kőszénb. rt.	328	—	332	—
Magy. keramiai-gyár rt. 5 »	155	—	160	—
Salgó-tarjáni kőszénb. 5 »	572	—	575	—
Ujlaki tégla- és mészégető	312	—	316	—
Első m. gazd. gépgyár rt. 5 »	150	—	166	—
»Danubius« m. hajógy. rt. 5 »	176	—	174	—

	Mai záró árfolyam Pénz		Áru	
Ganz és társa v.-ö. r.-t.	3100	—	3150	—
Magy. vag. és gép. r.-t.	—	—	—	—
Nicholson gépgyár r.-t.	205	—	215	—
Rima-mur. S.-t. vasmü r.-t. 5%	523	50	524	—
Schlick-féle gépgyár	369	—	375	—
Ált. vaggon-kölcsönző r.-t. 5%	635	—	645	—
Bihar-Szilágyi olajipar r. t.	390	—	425	—
Brassói cellulose gyár	380	—	390	—
Budapesti ált. vil. r.-t.	328	—	333	—
Első magyar betüöntő r.-t.	220	—	230	—
Első magy. gyapjum. gy.	750	—	—	—
Első magy. rész.-serfőző	2650	—	2750	—
Első magy. sertéshiz. r.-t.	475	—	495	—
Első magy. szálloda r.-t.	500	—	510	—
Fiumei rizshántó és kem gyár	2800	—	2900	—
Gschwind féle szeszgyár	975	—	1000	—
»Hungária« mütrágya-gyár	294	—	300	—
Kőbányai polg. sertőző r.-t.	316	—	320	—
M. cukoripar részv.-társaság	1720	—	1740	—
Magy. vasuti forgalmi rt. 5%	370	—	390	
Magyar villámossági r.-t. 5 »	303	—	305	—
Nemzetközi villámos társ. 5 »	590	—	595	—
Nemzetk. wag.-kölcs. r.-t. 5 »	500	—	510	—
Adriai tenger haj. rt. 5 »	455	—	456	—
Budapesti közuti vaspálya	—	—	—	—
» » nov. közep.	578	50	579	—
» « élv. jegy	350	—	360	—
Bpesti vill. városi vasut 5%	334	—	335	50
„ „ „ élv. jegy 5 „	120	—	124	—
Bpest-ujpest-rksp. vill. vasut	182	—	184	—
Déli vasut	87	—	88	—
Cs. és kir. dunagőzh. társ. 5%	855	—	860	—
Kassa-oderbergi vasut 4%	378	—	383	—
M. folyam és tengerhajózási r. t.	—	—	—	—
Magyar gácsországi vasut 5 »	407	—	409	—
Osztr. magy. államv. 5 »	641	50	645	—
Sorsjegyek.				
Bazilika sorjegy	19	50	21	50
» osztr. felülbély.	20	50	22	50
Bécsv. ny.-k 1874-b.	530	—	540	—
Budavári sorsj.	155	—	165	—
» osztr, felülbély.	162	—	175	—
»Jó szivé egyes. sorsjegy.	8	25	9	25
» osztr. felülbély.	9	75	10	75
Magy. vörös-kereszt	27	—	29	—
» » o. felülb.	28	50	30	50
Olasz vörös-kereszt	42		44	—
» » o. felülb.	44	50	46	50
Osztr. vörös-kereszt.	55	—	57	—
Osztrák hitelintézet sorj.	477	—	492	—
Pálffy-sorsjegy	160	—	170	—
Pénznemek és váltók.				
Arany. magy. v. o. vert	11	35	11	43
Török aranylira	—	—	—	—
Ném. b. bankj. (100 mrk.)	117	60	117	90
Franczia bj. (100 frank)	95	25	95	—
Olasz bankj. (100 líra)	95	10	95	40
Papirrubel darabonként	2	53	2	54
Váltók London, 10 font st.	239	35	239	75
» német bankp. 100. m.	117	45	117	75

Nyomatott: Gombos Ferencznél Kolozsvárt, Deák Ferencz-utcza 12. szám alatt.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca